

ZBIERKA ZÁKONOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1964

Vyhlásené: 16.06.1964 Časová verzia predpisu účinná od: 25.06.1968 do: 30.06.1969

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

108

VYHLÁŠKA

Štátneho úradu sociálneho zabezpečenia

z 8. júna 1964

o pôsobnosti národných výborov vo veciach sociálneho zabezpečenia

Štátny úrad sociálneho zabezpečenia ustanovuje podľa § 86 ods. 1 zákona č. 101/1964 Zb. o sociálnom zabezpečení podľa § 115 ods. 4 zákona č. 103/1964 Zb. o sociálnom zabezpečení družstevných roľníkov a podľa zásad schválených uznesením vlády zo 6. mája 1964:

PRVÝ DIEĽ

Úlohy národných výborov na úseku sociálneho zabezpečenia

§ 1

(1) Národné výbory riadia sociálnu politiku vo svojich obvodoch, rozhodujú v určenom rozsahu o dávkach a službách sociálneho zabezpečenia, starajú sa o vytváranie podmienok pre predĺžovanie pracovnej činnosti starších pracovníkov, organizujú a vykonávajú kultúrno-politickú a výchovnú činnosť medzi dôchodcami a plnia ostatné úlohy na úseku sociálneho zabezpečenia.

(2) Národné výbory plnia tieto úlohy v súlade so štátnym plánom rozvoja národného hospodárstva a so štátnym rozpočtom, spravujú sa pritom platnými predpismi a zodpovedajú za to, že prostriedky určené na sociálne zabezpečenie sa vynakladajú účelne a hospodárne.

(3) Plnenie týchto úloh vyžaduje, aby sa pracujúci podieľali v čo najväčšej miere na vykonávaní sociálneho zabezpečenia a jeho kontrole. Preto národné výbory priberajú pracujúcich k priamej účasti na rozhodovaní vo veciach sociálneho zabezpečenia a úzko spolupracujú so spoločenskými organizáciami, najmä s Revolučným odborovým hnutím.

§ 2

Rozšírenie rozhodovacej právomoci národných výborov

Rozhodovacia právomoc národných výborov sa rozširuje na rozhodovanie:

- a) o zvýšení dôchodku (výchovného) pre bezvládnosť,
- b) o invalidnom dôchodku občanov, ktorí pre úplnú invaliditu vzniknutú v mladosti nemohli byť zamestnaní (pracovne činní) po dobu potrebnú pre nárok na invalidný dôchodok,
- c) o invalidnom (čiastočnom invalidnom) dôchodku rodinných príslušníkov družstevníka, ktorí sami nie sú družstevníkmi a stali sa následkom pracovného úrazu (choroby z povolania) úplne (čiastočne) invalidnými, a o jeho zvýšení,
- d) o čiastočnom invalidnom dôchodku jednotlivo hospodáriacich roľníkov a spolupracujúcich členov ich rodín, ktorí sa stali následkom pracovného úrazu (choroby z povolania) čiastočne invalidnými, a o jeho zvýšení,

- e) o invalidnom (čiastočnom invalidnom) dôchodku rodinných príslušníkov jednotlivo hospodáriacich roľníkov a rodinných príslušníkov spolupracujúcich členov ich rodín, ktorí sa stali následkom pracovného úrazu (choroby z povolania) úplne (čiastočne) invalidnými, a o jeho zvýšení,
- f) o zvýšení invalidného dôchodku jednotlivo hospodáriacich roľníkov a spolupracujúcich členov ich rodín, ktorí sa stali následkom pracovného úrazu (choroby z povolania) úplne invalidnými,
- g) o poskytovaní vdovského dôchodku rozvedenej žene po uplynutí času, po ktorý mal bývalý manžel povinnosť poskytovať jej príspevok na výživu,
- h) o zastavení výplaty vdovského dôchodku alebo o jeho poskytovaní v zníženej výmere, ak vdova žije v spoločnej domácnosti s druhom,
- ch) o zastavení výplaty sirotského dôchodku, ak sirota uzavrie sobáš,
- i) o dôchodku manželky,
- j) o úprave dôchodkov z dôchodkového zabezpečenia (poistenia) niektorých osôb podľa osobitných predpisov,
- k) o tom, či zamestnanie I. (II.) pracovnej kategórie alebo pracovná činnosť II. pracovnej kategórie v jednotnom roľníckom družstve s vyššou úrovňou hospodárenia skončili zo zdravotných alebo z iných vážnych dôvodov,
- l) o započítaní doby nezamestnanosti, pokiaľ sa táto doba nezapočítava už podľa zákona*).
- m) o započítaní doby vojenskej služby v iných než spojeneckých armádach (včítane doby zajatia), ktorú vykonávali povinne československí občania v dobe neslobody,
- n) o započítaní doby činnosti v jednotných roľníckych družstvách v období od 1. októbra 1948 do 31. decembra 1956 ženám, ktoré v nich trvale pracovali, bez toho, aby boli ich členkami ani neboli dôchodkove poistené,
- o) o uznaní družstevníka za predného pracovníka

§ 3

Rozhodovacia právomoc národných výborov v ostatných veciach sociálneho zabezpečenia

Okrem vecí uvedených v § 2 rozhodujú národné výbory i naďalej:

1. na úseku posudkovej činnosti:
  - a) na podnet lekárskej poradnej komisie o tom, či pracovník (družstevník) neschopný práce pre chorobu alebo úraz po dobu aspoň 3 mesiacov, ktorému patrí nemocenské a ktorý nepožiadal o invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok, alebo ak sa takejto jeho žiadosti nevyhovelo, je úplne (čiastočne) invalidný; v ostatných prípadoch konania o dávkach sociálneho zabezpečenia, ktoré závisia od dlhobode nepriaznivého zdravotného stavu, vydávajú o úplnej (čiastočnej) invalidite posudok,
  - b) o nutnosti trvalého preradenia pracovníka na inú prácu alebo o nutnosti trvalej zmeny zamestnania zo zdravotných dôvodov, a to v súvislosti s rozhodovaním o dávkach dôchodkového zabezpečenia alebo s rozhodovaním, že ide o občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou; predchádzajúce ustanovenie sa nevzťahuje na príslušníkov ozbrojených síl a bezpečnostných sborov,
  - c) o tom, či ide o občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou,
  - d) o príspevku pred umiestnením, o príspevku po čas prípravy na povolanie a o zvýšení týchto príspevkov na rodinných príslušníkov,
  - e) o mimoriadnych výhodách občanov trvale ťažko poškodených na zdraví,
  - f) o kúpeľnej starostlivosti nepracujúcich dôchodcov, členov jednotných roľníckych družstiev a ich rodinných príslušníkov, ako aj rodinných príslušníkov spisovateľov, hudobných skladateľov, výtvarných umelcov, architektov, vedeckých pracovníkov, výkonných umelcov a artistov s výnimkou chorôb, pri ktorých kúpeľnú starostlivosť povoľujú priamo orgány štátnej zdravotníckej správy;*)

2. na úseku zabezpečenia v chorobe:
  - a) o vzniku a zániku sociálneho zabezpečenia družstevných roľníkov v sporných prípadoch,
  - b) o dávkach zabezpečenia v chorobe a zabezpečenia matky, pokiaľ ide o spisovateľov, hudobných skladateľov, výtvarných umelcov, architektov, vedeckých pracovníkov, výkonných umelcov a artistov,
  - c) o povinnosti družstevníka vrátiť dávku zabezpečenia v chorobe a zabezpečenia matky a dieťaťa poskytnutú neprávom alebo vo vyššej výmere, než patrila a o povinnosti jednotného roľníckeho družstva nahradiť škodu spôsobenú nesprávnou výplatom týchto dávok,
  - d) o pohrebnom pri úmrtí nepracujúceho dôchodcu, prípadne člena jeho rodiny,
  - e) o pohrebnom pri úmrtí jednotlivo hospodáriaceho roľníka, spolupracujúcich členov jeho rodiny alebo rodinných príslušníkov,
  - f) o podpore pri narodení dieťaťa dôchodkyni alebo manželke alebo inej rodinnej príslušníčke nepracujúceho dôchodcu,
  - g) o príspevku na rekreáciu detí nepracujúcich dôchodcov,
  - h) o odstraňovaní tvrdostí, ktoré by sa vyskytli pri poskytovaní dávok na úseku zabezpečenia v chorobe a zabezpečenia matky a dieťaťa;
3. na úseku dôchodkového zabezpečenia:
  - a) o sociálnom dôchodku (výchovnom k nemu),
  - b) o zvyšovaní niektorých nízkych dôchodkov podľa osobitných predpisov,
  - c) o doplnku k prídavkom na deti, ak prídavky na deti patria pracujúcemu požívateľovi invalidného dôchodku alebo jeho pracujúcej manželke v nižšej výmere než výchovné poskytované k invalidnému dôchodku,
  - d) o tom, či sa pre účely dôchodkového zabezpečenia započítajú kalendárne roky, v ktorých člen jednotného roľníckeho družstva nesplnil pracovný úväzok,
  - e) o žiadostiach, aby sa pre účely dôchodkového zabezpečenia (poistenia) určilo, že zamestnanie (pracovná činnosť) bolo prerušené z vážnych dôvodov,
  - f) o úprave dôchodkov z dôchodkového zabezpečenia (poistenia) niektorých odsúdených osôb, ako aj o úprave dôchodkov pozostalých po týchto osobách,
  - g) o vzniku a zániku dôchodkového poistenia jednotlivo hospodáriacich roľníkov a iných samostatne hospodáriacich osôb a spolupracujúcich členov ich rodín v sporných prípadoch,
  - h) o povinnosti dôchodcu vrátiť dávku dôchodkového zabezpečenia (poistenia) poskytnutú neprávom alebo vo vyššej výmere, než patrila a o povinnosti závodu (družstva) nahradiť škodu spôsobenú nesprávnou výplatom dôchodku, pokiaľ rozhodovanie o takejto dávke patrí do pôsobnosti národného výboru;
4. na úseku ústavnej sociálnej starostlivosti, doplnkovej starostlivosti a zaopatrovacieho príspevku:
  - a) o prijatí do ústavu sociálnej starostlivosti a do zariadenia pre denný (týždenný) pobyt duševne chybnej mládeže (o určení poradia nástupu a o prepustení z nich),
  - b) o poskytnutí opatrovateľskej služby,
  - c) o účasti na stravovaní a o poskytnutí príspevku naň,
  - d) o poskytnutí vecnej pomoci,
  - e) o jednorazovom peňažnom príspevku,
  - f) o opakujúcom sa peňažnom príspevku,
  - g) o príspevku nevidomým pracujúcim,
  - h) o príspevku chorým na tuberkulózu,
  - ch) o príspevku na pomôcky pre nevidomých,
  - i) o príspevku na motorový vozík,

- j) o zaopatrovacom príspevku a o príspevku na úhradu za užívanie bytu,
  - k) o úhrade nákladov na služby doplnkovej starostlivosti, o príspevku na úhradu nákladov ústavnej sociálnej starostlivosti [v zariadeniach pre denný (týždenný) pobyt duševne chybnej mládeže], o vreckovom v ústavoch sociálnej starostlivosti a o tom, či a v akom rozsahu má sa požadovať, prípadne súdne vymáhať úhrada (doplatok na úhradu) nákladov od manžela, detí alebo rodičov príjemcu tejto služby,
  - l) o odstraňovaní tvrdostí, ktoré by sa vyskytli pri poskytovaní zaopatrovacieho príspevku;
5. na úseku starostlivosti o niektorých ďalších občanov:
- a) o povinnosti závodu prijať občana so zmenenou pracovnou schopnosťou do zamestnania,
  - b) o tom, či závod môže rozviazať pracovný pomer s občanom so zmenenou pracovnou schopnosťou, prípadne s pracovníkom, ktorý stratil následkom úrazu alebo choroby schopnosť na prácu požadovanú na pracovnom mieste, ktoré dosiaľ zastával,
  - c) o tom, či závod môže rozviazať pracovný pomer s občanom, ktorý dosiahol vek potrebný pre nárok na starobný dôchodok.

Druhý diel Správne komisie

§ 4 Zriadenie správnych komisií

(1) Krajské národné výbory, Národný výbor hlavného mesta Prahy a Národný výbor hlavného mesta Slovenska Bratislavy (ďalej len „krajské národné výbory“), okresné národné výbory, mestské národné výbory v Brne, Ostrave, Plzni a v Košiciach, obvodné národné výbory v Prahe a obvodné národné výbory v Bratislave, ktoré majú pôsobnosť okresných národných výborov (ďalej len „okresné národné výbory“), zriaďujú ako správne komisie posudkovú komisiu sociálneho zabezpečenia a dávkovú komisiu.

(2) Krajské a okresné národné výbory zriaďujú viac správnych komisií (predovšetkým posudkových komisií sociálneho zabezpečenia), ak to vyžaduje rozsah práce a oprávnené požiadavky a potreby pracujúcich.

(3) Okresné národné výbory môžu so súhlasom krajského národného výboru zriadiť podľa potreby osobitnú okresnú posudkovú komisiu sociálneho zabezpečenia pre posudzovanie úplnej (čiastočnej) invalidity pri určitom druhu chorôb, prípadne pre priamych účastníkov boja proti fašizmu a obeť fašizmu; pôsobnosť takto zriadenej okresnej posudkovej komisie sociálneho zabezpečenia sa vzťahuje na územie celého kraja.

§ 5 Voľba členov správnych komisií

(1) Predsedu a ďalších členov správnych komisií volí a odvoláva národný výbor.

(2) Predseda dávkovej komisie je volený z poslancov národného výboru; ak zvolený predseda dávkovej komisie nemôže vykonávať svoju funkciu, zastupuje ho iný poslanec národného výboru, ktorého na to poverí národný výbor pri voľbe členov dávkovej komisie. Predseda posudkovej komisie a jeho zástupca sú volení z vedúcich lekárov posudkovej služby sociálneho zabezpečenia.

(3) Za ďalších členov dávkovej komisie volí okresný a krajský národný výbor:

- a) zástupcov Revolučného odborového hnutia na návrh okresnej (krajskej, mestskej) odborovej rady,

- b) zástupcov jednotných roľníckych družstiev na návrh výrobnjej poľnohospodárskej správy (okresného poľnohospodárskeho združenia), prípadne krajského oddelenia Ministerstva poľnohospodárstva a výživy,
- c) pracovníkov, ktorí majú úzky vzťah k sociálnemu zabezpečeniu, na odporúčanie príslušných orgánov spoločenských organizácií, závodov a úradov,
- d) pracovníkov odboru sociálneho zabezpečenia.

(4) Za ďalších členov posudkových komisií sociálneho zabezpečenia volí okresný a krajský národný výbor:

- a) zástupcov Revolučného odborového hnutia na návrh okresnej (krajskej, mestskej) odborovej rady,
- b) zástupcov výrobných družstiev na návrh krajského sekretariátu Zväzu výrobných družstiev,
- c) zástupcov ozbrojených síl na návrh okresných a krajských (mestských) vojenských správ a zástupcov súčastí Ministerstva vnútra na návrh krajských správ Zboru národnej bezpečnosti,
- d) zástupcov jednotných roľníckych družstiev na návrh výrobnjej poľnohospodárskej správy (okresných poľnohospodárskych združení), prípadne krajského oddelenia Ministerstva poľnohospodárstva a výživy,
- e) lekárov posudkovej služby sociálneho zabezpečenia, lekárov štátnej zdravotníckej správy, lekárov z odvetví ministerstiev školstva, dopravy, národnej obrany a vnútra a lekárov - členov Zväzu protifašistických bojovníkov,
- f) zástupcov okresného (mestského) výboru Zväzu protifašistických bojovníkov na návrh týchto výborov, a ak ide o krajskú posudkovú komisiu, zástupcov Ústredného výboru (Slovenského výboru) tohto zväzu na jeho návrh,
- g) pracovníkov odboru sociálneho zabezpečenia.

(5) Pracovníci odboru sociálneho zabezpečenia zvolení za členov správnych komisií vykonávajú v nich funkciu tajomníka.

§ 6

Zloženie správnych komisií

(1) Dávková komisia rokuje a uznáva sa za účasti predsedu alebo jeho zástupcu a najmenej dvoch ďalších členov, z ktorých jeden je pracovníkom odboru sociálneho zabezpečenia a druhý zástupcom Revolučného odborového hnutia; ak je účastníkom konania roľník (jeho rodinný príslušník alebo spolupracujúci člen rodiny), je druhým členom komisie zástupca jednotného roľníckeho družstva.

(2) Posudková komisia sociálneho zabezpečenia rokuje a uznáva sa, ak sú prítomní predseda alebo jeho zástupca, ďalší lekár, pracovník odboru sociálneho zabezpečenia a zástupca Revolučného odborového hnutia; ak je účastníkom konania roľník (jeho rodinný príslušník alebo spolupracujúci člen rodiny), je členom komisie zástupca jednotného roľníckeho družstva; ak sa v posudkovej komisii sociálneho zabezpečenia prerokúva prípad mladistvého, zúčastňuje sa na jej rokovaní a uznášaní ešte lekár poverený starostlivosťou o dorast, a ak sa v nej prerokúva prípad žiadateľa (dôchodcu), ktorý bol priamym účastníkom boja proti fašizmu alebo obeťou fašizmu, zúčastňuje sa na jej rokovaní a uznášaní ešte lekár a zástupca Zväzu protifašistických bojovníkov, zvolení na návrh okresného (mestského) výboru, a ak ide o krajskú posudkovú komisiu, na návrh Ústredného výboru (Slovenského výboru) tohto zväzu. Pri posudzovaní príslušníka ozbrojených síl (bezpečnostných zborov) z povolania sa na rokovaní a uznášaní posudkovej komisie sociálneho zabezpečenia zúčastňuje namiesto zástupcu Revolučného odborového hnutia zástupca

ozbrojených síl (bezpečnostných zborov), a ak nejde len o kontrolnú lekársku prehliadku, aj lekár ozbrojených síl (bezpečnostných zborov).

(3) Na prerokúvanie jednotlivých prípadov v správnych komisiách môžu byť pozvaní:

- a) zástupca závodného výboru základnej odborovej organizácie závodu, v ktorom účastník konania je alebo naposledy bol zamestnaný, prípadne zástupca vyššieho orgánu Revolučného odborového hnutia,
- b) zástupca jednotného roľníckeho družstva alebo výrobného družstva, v ktorom družstevník je alebo naposledy bol činný,
- c) zástupca mestského (miestneho) národného výboru, v územnom obvode ktorého účastník konania má bydlisko,
- d) zástupca Zväzu československých invalidov, prípadne ďalších spoločenských organizácií,
- e) ošetrojúci lekár posudzovaného,
- f) iní občania z radov pracujúcich, od ktorých možno očakávať, že prispedia k objasneniu závažných okolností dôležitých pre rozhodnutie komisie,
- g) zástupca príslušného útvaru nápravného zariadenia, ak ide o odsúdeného, ktorý odpykáva trest odňatia slobody.

(4) Zástupcovia orgánov uvedených v predchádzajúcom odseku musia byť na rokovanie správnej komisie prizvaní, ak tieto orgány o to požiadajú. Rovnako musí byť na rokovanie správnej komisie prizvaný ošetrojúci lekár posudzovaného, ak o to požiada. Zástupcovia týchto orgánov a ošetrojúci lekár majú však pri rokovaní len poradný hlas.

(5) Občania, ktorí sa na pozvanie dostavili na rokovanie správnej komisie, majú nárok na náhradu ušlého zárobku a na náhradu nevyhnutných výdavkov obdobne ako členovia správnej komisie.

(6) Na rokovaní všetkých správnych komisií sa môžu zúčastniť bez pozvania aj členovia komisií sociálneho zabezpečenia a správnych komisií a pracovníci odborov sociálneho zabezpečenia národných výborov vyššieho stupňa a pracovníci správ dôchodkov a Ministerstva práce a sociálnych vecí.

Tretí diel

Pôsobnosť správnych komisií

§ 7

Pôsobnosť okresných posudkových komisií sociálneho zabezpečenia

Okresná posudková komisia sociálneho zabezpečenia

1. rozhoduje

- a) o zvýšení dôchodku (výchovného) pre bezvládnosť,
- b) na podnet lekárskej poradnej komisie o tom, či pracovník (družstevník) neschopný práce pre chorobu alebo úraz po dobu aspoň 3 mesiacov, ktorému patrí nemocenské a ktorý nepožiadaval o invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok, alebo ak sa takejto jeho žiadosti nevyhovelo, je úplne (čiastočne) invalidný,
- c) o nevyhnutnosti trvalého prevedenia pracovníka na inú prácu, ak posudková komisia v súvislosti s rozhodovaním o dávkach dôchodkového zabezpečenia alebo s rozhodovaním o tom, že ide o občana so zmenenou pracovnou schopnosťou, zistila, že pracovník vzhľadom na svoj zdravotný stav trvale stratil spôsobilosť ďalej vykonávať doterajšiu prácu alebo ak ju nesmie vykonávať pre ochorenie na chorobu z povolania alebo pre ohrozenie touto chorobou;

predchádzajúce ustanovenie sa nevzťahuje na príslušníkov ozbrojených síl a bezpečnostných zborov,

- d) o tom, či ide o občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou,
  - e) o mimoriadnych výhodách občanov trvale ťažko poškodených na zdraví,
  - f) o kúpeľnej starostlivosti nepracujúcich dôchodcov, členov jednotných roľníckych družstiev a ich rodinných príslušníkov, ako aj rodinných príslušníkov spisovateľov, hudobných skladateľov, výtvarných umelcov, architektov, vedeckých pracovníkov, výkonných umelcov a artistov s výnimkou chorôb, pri ktorých kúpeľnú starostlivosť povoľujú priamo orgány štátnej zdravotníckej správy,
  - g) o tom, či zamestnania I. (II.) pracovnej kategórie alebo pracovnej činnosti II. pracovnej kategórie boli skončené zo zdravotných dôvodov;
2. vydáva posudok o úplnej (čiastočnej) invalidite v konaní o dávkach sociálneho zabezpečenia, ktoré závisia od dlhohode nepriaznivého zdravotného stavu, pokiaľ nejde o prípady uvedené pod bodom č. 1 písm. b), a vyjadruje sa k iným zdravotným otázkam týkajúcim sa vykonávania sociálneho zabezpečenia;
3. navrhuje
- a) príslušným orgánom opatrenia na prevenciu invalidity a na odstránenie následkov invalidity,
  - b) prijímacej komisii zriadenej pri výcvikovom kurze, stredisku alebo pri inom zariadení národného výboru pre občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou na prijatie do prípravy na povolanie,
  - c) príslušnej správe dôchodkov priznanie (ponechanie výplaty) čiastočného invalidného dôchodku pracovníka (družstevníka), ktorému dlhohode nepriaznivý zdravotný stav značne sťažuje všeobecné životné podmienky, aj keď jeho zárobok (príjem z pracovnej činnosti) podstatne nepoklesol;
4. odporúča
- a) poskytovanie nemocenského po uplynutí podpornej doby,
  - b) opatrenie pre obnovu pracovnej schopnosti posudzovaného, vhodnosť jeho ďalšieho liečenia alebo obstaranie vhodných pomôcok a vhodnú úpravu pracovných podmienok,
  - c) vhodné pracovné uplatnenie a prípravu na povolanie občanom so zmenenou pracovnou schopnosťou s ohľadom na ich zdravotný stav a pracovnú kvalifikáciu,
  - d) umiestnenie občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou do družstiev invalidov pre občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou s ťažším zdravotným poškodením a do osobitných dielní (pracovnísk);
5. dozerá, či závody (družstvá) zodpovedne vykonávajú výber pracovných miest pre občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou, a pri výbere spolupôsobí;
6. sleduje, či príprava na povolanie, výkon zamestnania (pracovnej činnosti), pracovné podmienky a prostredie nemajú nepriaznivý vplyv na zdravotný stav pracujúcich občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou a či títo občania nepotrebujú ďalšiu pomoc.

§ 8

Pôsobnosť okresných dávkových komisii

- (1) Okresná dávková komisia rozhoduje vo veciach uvedených v § 2 s výnimkou rozhodovania
- o zvýšení dôchodku (výchovného k nemu) pre bezvládnosť,
  - o skončení zamestnania I. (II.) pracovnej kategórie alebo o skončení pracovnej činnosti II. pracovnej kategórie, ak ide o iné vážne dôvody než dôvody zdravotné,
  - o započítaní doby činnosti v jednotných roľníckych družstvách v období od 1. októbra 1948 do 31. decembra 1956 ženám, ktoré v nich trvale pracovali bez toho, že by boli ich členkami a že by boli dôchodkove poistené.

(2) Okresná dávková komisia ďalej rozhoduje

- a) o sociálnom dôchodku (výchovnom k nemu),
- b) o zvyšovaní niektorých nízkych dôchodkov podľa osobitných predpisov,
- c) o úprave dôchodkov z dôchodkového zabezpečenia (poistenia) niektorých odsúdených osôb, ako aj o úprave dôchodkov pozostalých po týchto osobách,
- d) o povinnosti dôchodcu vrátiť dávku dôchodkového zabezpečenia (poistenia) poskytnutú neprávom alebo vo vyššej výmere, ako patrila, a o povinnosti závodu (družstva) nahradiť škodu spôsobenú nesprávnou výplatou dôchodku, pokiaľ rozhodovanie o takejto dávke patrí do pôsobnosti národného výboru,
- e) o odstraňovaní tvrdostí, ktoré by sa vyskytli pri poskytovaní dávok na úseku zabezpečenia v chorobe, zabezpečenia matky a dieťaťa a zabezpečenia členov rodín občanov vykonávajúcich službu v ozbrojených silách.

(3) Okresná dávková komisia okrem toho

1. rozhoduje o odvolaniach proti rozhodnutiam sociálnej komisie jednotného roľníckeho družstva alebo miestneho (mestského) národného výboru o peňažných dávkach zabezpečenia v chorobe a zabezpečenia matky a dieťaťa a o odvolaniach proti rozhodnutiam mestského národného výboru o sociálnom dôchodku (výchovnom k nemu);
2. navrhuje príslušnej správe dôchodkov, aby
  - a) započítala doby zamestnania v sporných prípadoch,
  - b) v konkrétnych prípadoch sa použili ustanovenia predpisov o sociálnom zabezpečení o odstránení tvrdostí,
  - c) zvýšila invalidný dôchodok až na 600 Kčs mesačne, ak je dôchodok jediným zdrojom výživy dôchodcu a jeho rodiny,
  - d) zvýšila najnižšiu výmeru starobného alebo invalidného dôchodku nad 90 % priemerného mesačného zárobku (pracovnej odmeny), ak je dôchodok jediným zdrojom výživy dôchodcu a jeho rodiny.

§ 9

Pôsobnosť správnych komisií zriadených pri krajských národných výboroch

(1) Krajská posudková komisia sociálneho zabezpečenia a krajská dávková komisia rozhodujú o odvolaniach proti rozhodnutiam obdobných komisií okresného národného výboru, pokiaľ tieto komisie rozhodovali v prvom stupni a pokiaľ nejde o rozhodnutie, ktoré je iba podkladom pre rozhodnutie príslušnej správy dôchodkov.

(2) Krajská posudková komisia sociálneho zabezpečenia ďalej najmä

- a) navrhuje príslušným orgánom opatrenia na prevenciu invalidity a na odstránenie jej následkov na podklade rozboru vývoja invalidizácie a príčin invalidít,
- b) vyjadruje sa o zdravotných otázkach týkajúcich sa vykonávania sociálneho zabezpečenia,
- c) podáva znalecký posudok v súdnom konaní vo veciach dôchodkového zabezpečenia (poistenia) a v odvolacom správnom konaní, pokiaľ napadnuté rozhodnutie bolo vydané na podklade posudku okresnej posudkovej komisie sociálneho zabezpečenia.

Štvrtý diel

Osobitné predpisy o konaní

§ 10

Za príslušnú správu dôchodkov v konaní o preskúmaní rozhodnutí vo veciach dôchodkového zabezpečenia koná na súde poverený pracovník odboru sociálneho zabezpečenia krajského národného výboru.

§ 11

(1) Lekársky nález potrebný pre rokovanie okresnej posudkovej komisie sociálneho zabezpečenia podáva zásadne lekár, ktorý liečil posudzovaného; ak ide o chorobu z povolania, podáva tento nález lekár oddelenia chorôb z povolania príslušného ústavu národného zdravia (kliniky). Ak ide o určenie invalidity alebo určenie, že ide o občana so zmenenou pracovnou schopnosťou alebo o trvalé preradenie a trvalú zmenu práce zo zdravotných dôvodov, predkladá lekársky nález ošetrojúceho lekára, prípadne odborného lekára, príslušná lekárska poradná komisia (lekárska komisia), a to po preskúmaní a potvrdení tohto nálezu. Lekárske nálezy potrebné pre rokovanie krajskej posudkovej komisie sociálneho zabezpečenia podáva lekársky člen tejto komisie.

(2) Potrebnú lekársku dokumentáciu pre rokovanie okresnej posudkovej komisie sociálneho zabezpečenia vydáva zdravotnícke zariadenie alebo priamo jednotliví lekári, ak dá k tomu súhlas vedúci tohto zariadenia.

(3) Lekárski členovia okresnej posudkovej komisie sociálneho zabezpečenia spolupracujú s lekárskymi poradnými komisiami (s lekárskymi komisiami); lekárski členovia okresnej i krajskej posudkovej komisie sociálneho zabezpečenia kontrolujú správnosť a úplnosť lekárskej dokumentácie a pri rokovaní posudkovej komisie sociálneho zabezpečenia podľa potreby vyšetrujú posudzovaného znova.

(4) Lekárski členovia okresnej i krajskej posudkovej komisie sociálneho zabezpečenia sú zodpovední za posúdenie zdravotného stavu a vyjadrujú sa najmä o tom, či zdravotný stav je dlhodobe nepriaznivý alebo či ide o trvalú zmenu pracovnej schopnosti a kedy táto zmena nastala.

(5) Okresné i krajské posudkové komisie sociálneho zabezpečenia zasadať v zdravotníckych zariadeniach štátnej zdravotníckej správy a vo veľkých a stredných závodoch, pokiaľ majú pre to potrebné zdravotnícke vybavenia. Zasadani týchto komisií v závode sa povinne zúčastňuje závodný (dielenský) lekár a prizve sa na ne člen závodného (dielenského) výboru základnej organizácie Revolučného odborového hnutia.

§ 12

(1) Správne komisie sa uznášajú prostou väčšinou hlasov prítomných členov.

(2) Ak rozhodnutie dávkovej komisie závisí aj od riešenia otázok patriacich do pôsobnosti posudkovej komisie sociálneho zabezpečenia, je dávková komisia viazaná rozhodnutím, prípadne posudkom (vyjadrením, odporúčaním) posudkovej komisie sociálneho zabezpečenia; ak neboli také rozhodnutie alebo posudok (vyjadrenie, odporúčanie) doteraz vydané, treba ich navrhnúť.

§ 13

(1) Účastník konania má byť pokiaľ možno prítomný na rokovaní posudkovej komisie sociálneho zabezpečenia.

(2) Pokiaľ orgán národného výboru vydáva účastníkovi konania písomné vyhotovenie rozhodnutia vo veci sociálneho zabezpečenia, odošle ho účastníkovi i orgánu príslušnému na vykonanie rozhodnutia najneskôr do 3 dní od rozhodnutia.

(3) Členovia správnych komisií a funkcionári prizvaní na prerokúvanie jednotlivých prípadov v týchto komisiách sú povinní zachovávať mlčanlivosť o lekárskych a služobných okolnostiach, o ktorých sa dozvedeli v súvislosti s výkonom funkcie.

§ 14

Miestna príslušnosť orgánov národných výborov vo veciach sociálneho zabezpečenia

(1) Miestna príslušnosť orgánov národných výborov vo veciach sociálneho zabezpečenia sa zásadne riadi podľa miesta bydliska účastníka konania, pokiaľ sa v ďalšom odseku neustanovuje inak.

(2) Miestna príslušnosť orgánov národných výborov vo veciach sociálneho zabezpečenia sa riadi

- a) miestom závodu (družstva), v ktorom účastník konania pracuje alebo od ktorého dostáva nemocenské, ak je v závode (družstve) zdravotnícke stredisko, v ktorom pravidelne zasadá posudková komisia sociálneho zabezpečenia; ak však zdravotný stav účastníka konania nedovoľuje, aby sa zúčastnil na rokovaní posudkovej komisie sociálneho zabezpečenia v tomto závode (družstve) alebo ak je jeho bydlisko príliš vzdialené od závodu (družstva), riadi sa miestna príslušnosť posudkovej komisie sociálneho zabezpečenia miestom bydliska účastníka konania,
- b) sídlom závodu (družstva), ak
1. rozhodujú o trvalom preradení pracujúceho na inú prácu alebo o trvalej zmene zamestnania zo zdravotných dôvodov,
  2. rozhodujú o povinnosti závodu prijať občana so zmenenou pracovnou schopnosťou do zamestnania a o tom, či závod môže s občanom rozviazať pracovný pomer (§ 3 bod 5),
  3. sa vyjadrujú o vhodnej úprave pracovných podmienok alebo o vhodnom uplatnení v závode, v jednotnom roľníckom družstve, vo výrobnom družstve invalidov alebo v družstve (družstvách) invalidov pre občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou s ťažším zdravotným poškodením,
  4. dozerajú na výber pracovných miest pre občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou a spolupôsobia pri jeho vykonávaní,
  5. sledujú, či príprava na povolanie, výkon zamestnania, pracovné podmienky a prostredie nemajú nepriaznivý vplyv na zdravotný stav občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou,
  6. sledujú, či zloženie členskej základne vo výrobných družstvách invalidov zodpovedá Vzorovým stanovám a či v družstve invalidov pre občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou s ťažším zdravotným poškodením.
- c) miestom prípravy na povolanie, ak ide o výplatu príspevku po čas prípravy na povolanie včítane jeho zvýšenia na rodinných príslušníkov, o poskytnutie nutných školských potrieb a učebníc a o úhradu nutných výdavkov spojených s prípravou na povolanie,
- d) sídlom školy zriadenej pri ústave sociálnej starostlivosti, prípadne sídlom školy pre deti a mládež vyžadujúcu osobitnú starostlivosť, ak je účastníkom konania žiak týchto škôl,
- e) sídlom okresnej posudkovej komisie sociálneho zabezpečenia, ak bola zriadená pre rozhodovanie o invalidite pri určitom druhu chorôb, prípadne pre priamych účastníkov boja proti fašizmu a obetí fašizmu,

- f) sídlom lekárskej komisie, ak ide o posúdenie zdravotného stavu príslušníkov ozbrojených síl a bezpečnostných sborov z povolania a ak nejde len o kontrolnú lekársku prehliadku používateľa dôchodku, ktorý bol prepustený zo služby v ozbrojených silách a v bezpečnostných sboroch,
- g) sídlom ústavu nápravného zariadenia, ak ide o posúdenie zdravotného stavu odsúdeného v čase výkonu trestu odňatia slobody,
- h) sídlom krajského národného výboru, ktorý riadi ústav sociálnej starostlivosti krajského významu, ak ide o prijatie do takého ústavu.

PIATY DIEĽ

Spoločné a záverečné ustanovenia

§ 15

Spoločné ustanovenie

Pre úspešné plnenie úloh sociálneho zabezpečenia vytvárajú komisie a odbory sociálneho zabezpečenia miestnych, mestských a okresných národných výborov aktívny dobrovoľných spolupracovníkov.

§ 16

Záverečné ustanovenie

Táto vyhláška nadobúda účinnosť 1. júlom 1964 s výnimkou ustanovení o pôsobnosti národných výborov vo veciach uvedených v § 145 ods. 3 zákona č. 101/1964 Zb. a v § 148 ods. 2 zákona č. 103/1964 Zb. Tieto ustanovenia nadobúdajú účinnosť 1. januárom 1965.

Čl. II

(1) Kde sa vo vyhláške č. 108/1964 Zb. alebo v iných predpisoch o sociálnom zabezpečení hovorí o užších posudkových a dávkových komisiách, rozumejú sa tým posudkové a dávkové správne komisie.

(2) Kde sa vo vyhláške č. 108/1964 Zb. alebo v iných predpisoch o sociálnom zabezpečení hovorí o rozhodovaní posudkovej komisie o tom, či pracovník (družstevník) je úplne (čiastočne) invalidný, rozumie sa tým pre účely sociálneho zabezpečenia vydávanie posudkov o úplnej (čiastočnej) invalidite s výnimkou prípadov, v ktorých posudková komisia rozhoduje na podnet lekárskej poradnej komisie, ak pracovník (družstevník) neschopný práce pre chorobu alebo úraz po dobu aspoň 3 mesiacov, ktorému patrí nemocenské, nepožiadal o invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok, alebo ak sa takejto jeho žiadosti nevyhovelo.*)

Čl. III

Národné výbory ustavia posudkové komisie v zložení, ktoré zodpovedá tejto vyhláške (čl. I č. 5 a 6), až po skončení prebiehajúceho volebného obdobia; dovtedy posudkové komisie pôsobia v doterajšom zložení, pritom však môže predsedu posudkovej komisie zastupovať aj vedúci lekár posudkovej služby sociálneho zabezpečenia.

Predseda:

Štancel' v. r.

*) Podľa zákona sa započítavajú preukázané doby stávk, výluk a perzekúcie pre činnosť v revolučnom robotníckom hnutí.

*) O poskytovaní kúpeľného liečenia spisovateľom, hudobným skladateľom, výtvarným umelcom, architektom, vedeckým pracovníkom, výkonným umelcom a artistom uznaným príslušnou vrcholovou ideovou organizáciou, pokiaľ sú povinné poistení, rozhoduje posudková komisia zriadená inštrukciou predsedu býv. Štátneho úradu sociálneho zabezpečenia (inštrukcia č. 5/1966 uverejnená v čiaske 14/1966 vestníka ŠÚSZ a registrovaná v čiaske 37/1966 Zb.).

*) § 122 písm. b) vyhlášky č. 102/1964 Zb., ktorou sa vykonáva zákon o sociálnom zabezpečení, vyhláška č. 76/1957 Ú. l. (Ú. v.) o prechode z pracovnej neschopnosti do invalidity (čiastočnej invalidity) a § 16 ods. 1 písm. b) vyhlášky č. 104/1964 Zb., ktorou sa vykonáva zákon o sociálnom zabezpečení družstevných roľníkov.

